

MUSIQA SAN'ATINING RIVOJLANISH TARIXI VA UNING NAZARIY METODOLOGIK ASOSLARI

Omonova Feruzaxon

FarDU, San'atshunoslik fakulteti musiqa ta'limi va san'at yo'nalishi 2-bosqich magistranti

S.Mahmudova

FarDU, Musiqa ta'limi va madaniyat kafedrası o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7296597>

Anotatsiya. Ushbu maqolada musiqa san'atining rivojlanish tarixi va uning nazariy metodologik asoslari yoshlar ongiga zamonaviy musiqaning psixologik ta'sirini vujudga kelishini o'ziga xos hususiyatlarini shakllantirish jarayonlari borasida so'z yuritilgan. Aleatorik oqim musiqasi va sanorika texnikasi ya'ni zamonaviy musiqa bilan san'atning rivojlanish tarixi hamda uning nazariy asoslari haqida musiqiy yondashuvlar muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: Aleatorika, sanorika, terapiya, barokko, dodekofonizm, klasitsizm.

ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ МУЗЫКАЛЬНОГО ИСКУССТВА И ЕЕ ТЕОРЕТИКО- МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ

Аннотация. В данной статье история развития музыкального искусства и его теоретико-методологические основы рассматриваются с точки зрения процессов формирования психологического воздействия современной музыки на сознание молодежи. Будут рассмотрены музыкальные подходы к истории развития алеаторической флоу-музыки и техники сонорика, т.е. современной музыки и искусства, и ее теоретические основы.

Ключевые слова: алеаторика, сонорика, терапия, барокко, дodekofонизм, классицизм.

HISTORY OF THE DEVELOPMENT OF THE ART OF MUSIC AND ITS THEORETICAL METHODOLOGICAL FOUNDATIONS

Abstract. In this article, the history of the development of musical art and its theoretical and methodological foundations are discussed, as well as the processes of forming the psychological effects of modern music on the minds of young people. Musical approaches to the history of the development of aleatoric flow music and sonorica techniques, modern music and art, and its theoretical foundations will be discussed.

Keywords: Aleatorics, sonorics, therapy, baroque, dodecophonism, classicism.

KIRISH

Musiqa madaniyati va ijrochilik san'atining rivojlanishi va qadim zamonlarga bog'lanib ketadi[1]. Tarixiy manbalarga murojat etadigan bo'lsak musiqiy madaniyatimiz uzoq tarix bilan bog'langanligini guvoni bo'lamiz[2].

O'rta asr musiqasi;

Uyg'onish davri musiqasi;

Barokko musiqasi;

Musiqiy klassitsizm;

Musiqiy romantizm;

Musiqiy post-romantizm;

Musiqiy impressionizm;

Dodekofonizm;

Zamonaviy musiqa va boshqalardir.

Musiqani shakl, cholgʻu asboblari, vazifasi, kelib chiqishi yoki uslubi va kontekstiga qarab koʻp jihatdan tasniflash mumkin. Mavjud boʻlgan eng umumiy tasnif - bu ajralib turadigan tasnif **akademik musiqa** va **mashhur musiqa**. Ikkalasida ham kuylangan, ham cholgʻu musiqasi ifodalari mavjud[3].

TADIQIOT MATERIALLARI VA METODOLOGIYASI

Bugungi kunda akademik musiqa va ommabop musiqa oʻrtasidagi tasnif juda murakkab, chunki mashhur musiqaning koʻplab janrlari akademik tendentsiyalar taʼsirida boʻlgan va aksincha. Darhaqiqat, bugungi kunda ommabop musiqa akademiyalarning taʼlim dasturlarining bir qismiga aylandi va elita tomonidan katta eʼtirofga sazovor boʻldi. **Akademik musiqa** musiqiy matndan, yaʼni A dan yaratilgan narsaga mos keladi **musiqiy varaq** akademiyada aniq belgilangan kompozitsiya va uslubiy qoidalar toʻplamiga amal qiladi. Shuningdek, Musiqiy alomatlar va ularning maʼnosiga eʼtibor qaratadigan boʻlsak musiqa quyidagicha tasniflanishi mumkin:

- Xor musiqasi (monodik qoʻshiq va polifoniya);
- Kamer musiqasi (ikkita asbobdan boshlab);
- Orkestr musiqasi;
- Elektron musiqa.

Ularning soʻzlariga koʻra **funktsiya** quyidagi janrlarga tasniflanadi:

- **Muqaddas musiqa:** maʼlum bir din doirasidagi vazifani bajaradiganlarni nazarda tutadi.

- Liturgik musiqa (qatʼiy ravishda ommaviy uchun);
- Diniy musiqa (sadoqat faoliyati yoki eʼtiqodni liturgiya kontekstidan tashqarida targʻib qilish uchun moʻljallangan).

- **Dramatik musiqa:** Bu sahna koʻrinishlari uchun namoyish etilgan musiqiy janrlar boʻlib, ular ijro va raqs kabi elementlarni birlashtiradi.

- Opera;
- Opera bufa;
- Singspiel;
- Operetta;
- Oratoriya (muqaddas musiqa deb ham tasniflanishi mumkin);
- Balet uchun musiqa va boshqalar.

- **Tasodifiy musiqa:** bu asarda yaratilgan turli xil atmosferaga hamrohlik qilish uchun yaratilgan musiqa. Unda teatr, video oʻyinlar va audiovizual mahsulotlar (kino va televidenie) uchun musiqa mavjud[4].

Tafakkur va koʻngil ochish uchun musiqa:

- Kontsertlar (orkestr yoki yakka asboblardan uchun);
- Konsert ariyalari (xonanda oʻzini koʻrsatishi uchun);
- *Qoʻrgʻoshin* yoki qoʻshiq;
- Raqs va kvadrill;
- Minuet;
- Sonatalar;
- Simfoniya.

Dominant **tarixiy kontekst**, musiqa quyidagicha tasniflanishi mumkin:

O'rta asr musiqasi;

- Uyg'onish davri musiqasi;
- Barokko musiqasi;
- Musiqiy klassitsizm;
- Musiqiy romantizm;
- Musiqiy post-romantizm;
- Musiqiy impressionizm;
- Dodekafonizm;
- Zamonaviy musiqa va boshqalar.

Ommabop musiqa ya'ni, mashhur musiqa shaxslarning akademik tartibga solishidan mustaqil ravishda ifodalanishiga javob beradigan narsa. Ommabop musiqa uslubi shaxs kiritilgan ma'lum bir ijtimoiy-madaniy sharoitdagi funktsiyalar, ma'lumotnomalar va dominant estetik qadriyatlar olamiga mos keladi.

Ommabop musiqa qisqa davomiyligi va jozibali ritmlari bilan ajralib turadi. U kuylanganda, unga osongina yodda saqlanadigan jilovlardan foydalanish qo'shiladi. Shuningdek, uning ko'pgina janrlari jazz yoki salsa kabi improvizatsiya uchun ajoyib joyni taklif etadi.

TADQIQOT NATIJALARI

O'zining xususiyatlariga ko'ra, mashhur musiqa odatda turli xil madaniyatlarda osonlikcha qabul qilinadi va o'zlashtiriladi, shuning uchun u ma'lum bir millat yoki xalq bilan bog'liq bo'lishi shart emas, balki standart sifatida kengaytiriladi. Paydo bo'lganidan beri bu keng tijoratlashtirishga imkon berdi **madaniy sanoat**, buning uchun u radio va televidenie kabi ommaviy axborot vositalarida etakchi o'rinni egallaydi.

Ko'plab mashhur musiqiy janrlar mavjud. Masalan: bolero, bossa nova, son, salsa, merengue, ashula, ballada, rok-roll va uning jihatlari, jazz, pop musiqasi va boshqalar xalq musiqasi.

An'anaviy yoki xalq musiqasi ommabop musiqa bilan chambarchas bog'liq, ammo ularni teng keladigan atamalar deb hisoblash kerak emas. Xalq musiqasi o'ziga xos xalqning urf-odatlarini va urf-odatlarini ifodalaydi, ular nasldan naslga o'z qadriyatlari va o'ziga xosligi sifatida etkaziladi.

An'anaga asoslangan ekan, xalq musiqasi beshta elementni bajaradi:

1. Bu jamoaviy;
2. U takrorlashga (an'ana) asoslangan, ammo yangilikni qo'llab-quvvatlaydi;
3. U mahalliy, mintaqaviy, milliy yoki xalqaro ta'sirlar to'plamini to'playdi;
4. Bu funktsionaldir, ya'ni ma'lum bayramlar va tadbirlar bilan bog'liq;
5. U tarixiy kontekstga muvofiq funktsiya o'zgarishiga bog'liq.

Musiqiy terapiya

Musiqiy terapiya - bu nisbatan yaqinda rivojlangan intizom bo'lib, u musiqani odamlarning hissiy, psixologik va ta'sirchan jarayonlarining ayrim turlarida davolovchi vosita sifatida tasavvur qiladi.

Musiqa terapiya sifatida ishlatilishi mumkin, chunki mutaxassis tomonidan boshqariladigan aralashuv rejasi orqali u o'z muloqotini, ijtimoiy integratsiyasini va individual ifodasini yaxshilash uchun hissiyotlarni bo'shatishga imkon beradi

Sanorika texnikasi.

Musiqqa – bu nafaqat biz miriqib eshitadigan narsa bo‘libgina qolmay, og‘riqni yengillashiradigan, stressni oladigan, o‘zingizni tushunishga yordam beradigan va muluqotdagi to‘siqlarni bartaraf etadigan narsa hamdir.

Tibbiyotda musiqaterapiya degan alohida yo‘nalish bor. Uni psixoterapiya sifatida, shuningdek og‘ir betob bo‘lgan bemorlarga yordam uchun qo‘llaniladi. Masalan, bir tadqiqotda xospisdagi saraton bilan kasallangan bemorllarga musiqaviy terapiya ta‘siri o‘rganilgan. Ular improvizatsiyalashgan musiqali postanovkalarda qatnashishgan – guruh bo‘lib to‘planishib turli musiqaviy instrumentlarda o‘ynashgan. Eksperiment natijalarga ko‘ra, uni qatnashchilari terapiya ularga ko‘plab psixologik bonuslar berganini tan olishgan: ular o‘rtoqlarini qo‘llashganini his etishgan, xursandchilik va o‘ziga ishonch, shuningdek yozilishgan va stressni chiqarishgan.

Musiqaterapiyani yana bir qiziqarli metodi – bu ashulalar yozish. Bu metodni ayrim psixoterapevtlar ishtirokchilar bilan ishlashda qo‘llashadi. Agar inson o‘z hissiyotlarni so‘z bilan izohlay olmasa unga musiqqa yordamga keladi: u o‘z tarixini aytib berishga, chuqur hissiyotlarni boshdan kechirishga, o‘zini yaxshiroq tushunishiga muhim qaror qabul qilishga va o‘z qadriga yetishga yordam beradi.

MUHOKAMA

Olimlarni fikricha, zamonaviy musiqaning yoshlar ongiga ta‘siri aleatorika musiqasini davomiylik cheklangan temporal qismlar ularning uzunligi musiqiy matoning boshqa tovushlari va qatlamlarida yangi tovush birliklarini paydo bo‘lish momentlarini eshitish – o‘ziga yordam berish va kayfiyatni ko‘tarishni yaxshi yo‘lidir. Siz musiqqa turini tanlayotganingizda, siz (ko‘p hollarda o‘zingiz bilmagan holda) o‘zingizga quyidagi savollarni berasiz: “Men o‘zimni qanday his qilyapman?”, “Men o‘zimni besh minutdan so‘ng qanday his qilishni istayman?”, “O‘zimni holatimni yaxshilashimga qanday musiqqa yordam berarkin?” qizig‘i shundaki, musiqani tanlashda siz muallif matnida aniq belgilanmagan mutlaq erkin davomiylikka ega bo‘lgan erkin vaqtinchalik qismlar bilan qo‘shiq mazmuniga emas, balki shu kompozitsiyadan olishingiz mumkin bo‘lgan o‘z assotsiyalaringizga e‘tibor qaratasisiz.

Xulosa qilib shuni aytish joizki musiqqa san‘atining rivojlanish tarixi va uning nazariy metodologik asoslari musiqqa san‘atini inson ongining shakllanishida aleatorika oqimi va sanorika texnikasining psixologik ta‘siri .

Sevimli musiqqa hatto og‘riqni pasaytirishi ham mumkin. Bir eksperimentda olimlar qo‘shiq eshitishni, noxush hislar va og‘riqqa chidash qobiliyatiga ta‘sirini tekshirib ko‘rishdi. Ular o‘z eksperimentiga 54 kishini taklif etishdi. Qatnashchilar sovuq suv bilan test o‘tishlari kerak edi. Xususan, ular o‘z qo‘llarini kuchli og‘riq hislari paydo bo‘lguncha qadar sovuq suv ichida ushlab turishlari zarur edi. Har bir qatnashchi 3 martadan sinovdan o‘tishi kerak: birinchisida jarayon davomida o‘zi suygan qo‘shiqlarni eshitib, ikkinchisida olimlar tanlangan relaksatsiya qiladigan maxsus musiqani eshitib, uchinchisida esa g‘irt shovqinni eshitib. Ma‘lum bo‘ldiki, suygan qo‘shig‘ini eshitib odamlar og‘riqqa hammasidan ham ko‘p chiday olar ekan.

XULOSA

Shu bois ko‘pchilik yugurayotganda yoki sport zalda shug‘ullanayotganda o‘zi yoqtirgan treklarni qo‘yib eshitadi – huzurbaxsh saundtrek haqiqatdan ham chidam – bardoshlikni ko‘taradi va subyektiv ravishda og‘riqni pasaytiradi.

Musiqqa bilan shug‘ullanish turliintellektual va ruhiy buzulishlari mavjud odamlarga jamiyatga yaxshi moslashish va kirishib ketishga yordam beradi.

REFERENCES

1. Pirimqul Qodirov "Ma'naviyat modernism va absurd.O'zAs,2004.
2. U.Hamdamiy "Badiiy tafakkur tadriji".2002.
3. <https://Giga Fox.ru rasmiy sayt>.
4. <https://Artmajeur norasmiy sayt>.
5. Abdulhay Karimov Tursinovich, & Alijon Ergashev Abdullayevich. (2022). MILLIY-AN'ANAVIY MUSIQIY CHOLG'U SOZLARINING TASNIFI. *Archive of Conferences*, 245-248. Retrieved from <https://conferencepublication.com/index.php/aoc/article/view/2096>
6. Sultonali Mannopov, A., Abdusalom Soliev, U., & Tokhir Shokirov, R. (2021). Development of Uzbek National Singing Art during Independence. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 6845-6853.
7. Mannopov, S., Karimov, A., Qurbonova, B., & Dilobar, J. (2022, February). THE EMERGENCE AND DEVELOPMENT OF MUSIC. In *Archive of Conferences* (pp. 49-52).
8. Karimov (2022). O'ZBEK MUMTOZ MUSIQASINING UMUMNAZARIY ASOSLARI. *Science and innovation*, 1 (C6), 317-322. doi: 10.5281/zenodo.7197976
9. Ahmadjon Nurmuhamedjanov, & Ismoiljon Rustamov (2022). YOSHLARNING IJTIMOY FAOLLIGIDA MADANIYAT VA SAN'AT MUASSASALARIDAGI TO'GARAKLARNING O'RNI. *Science and innovation*, 1 (C2), 48-50. doi: 10.5281/zenodo.657842
10. Rustamov (2022). DOYRA CHOLG'USIDA IJROCHILIK MAHORATINI OSHIRISHDA QO'LLANILADIGAN MASHQLAR MOHIYATI. *Science and innovation*, 1 (B6), 456-460. doi: 10.5281/zenodo.7164885
11. Rustamov, I. (2022). The Place of Doira Instrument in Uzbek National Art. *Eurasian Journal of Humanities and Social Sciences*, 5, 74-77
12. Madina Nasretdinova, Ismoil Rustamov, & Oybek Karimov (2022). MUSIQA SAN'ATINING HOZIRGI KUNDAGI O'RNI. *Scientific progress*, 3 (2), 841-845.
13. Исаков Улуғбек Тўхтасинович (2022). ЎЗБЕК МУСИҚА МАДАНИЯТИ РИВОЖЛАНИШ ЖАРАЁНЛАРИНИНГ НАЗАРИЙ-МЕТОДОЛОГИК АСОСЛАРИ, МАНБАЛАРИ ҲАМДА УНИ ЎРГАНИШНИНГ АҲАМИЯТИ. *Science and innovation*, 1 (1), 625-636. doi: 10.5281/zenodo.6529117
14. Исаков Улуғбек Тўхтасинович (2022). ЎЗБЕК МУСИҚА МАДАНИЯТИ РИВОЖЛАНИШ ЖАРАЁНЛАРИНИНГ НАЗАРИЙ-МЕТОДОЛОГИК АСОСЛАРИ, МАНБАЛАРИ ҲАМДА УНИ ЎРГАНИШНИНГ АҲАМИЯТИ. *Science and innovation*, 1 (1), 625-636. doi: 10.5281/zenodo.6529117
15. Murodova, D. (2021). Scientific And Theoretical Aspects of Musical Thinking. *Zien Journal of Social Sciences and Humanities*, 1 (1), 196-199.
16. D. Murodova (2022). ЯНГИ ТАРАҚҚИЁТ БОСҚИЧИДА ЁШЛАРДА БАДИИЙ-ЭСТЕТИК БИЛИМ ВА КЎНИКМАЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЖАРАЁНИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШНИНГ ЗАРУРИЯТИ. *Science and innovation*, 1 (B6), 702-707. doi: 10.5281/zenodo.7187917
17. Durdona, M. (2021, May). ABOUT DUTOR AND HIS PERFORMANCE. In *Archive of Conferences* (Vol. 25, No. 1, pp. 29-31).

18. Nasritdinova, M., Nigora, M., & Murodova, D. (2022, February). UZBEK FOLK ART AND ITS PLACE IN PUBLIC LIFE. In *Archive of Conferences* (pp. 44-48).
19. Nasretidinova, M., Toshaliyev, D., & Murodova, D. R. Q. (2022). AN'ANAVIY IJROCHILIK SAN'ATINING HOZIRGI DAVR MUAMMOLARI. *Scientific progress*, 3(2), 846-850.
20. Murodova, D. (2021). THE CONCEPT OF MUSICAL THINKING AND ITS STAGES OF DEVELOPMENT. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 9(05), 245-250.
21. Nurmuhhammadovich, R. O., & Nurullaevna, N. M. (2021). Social And Spiritual Importance of Lessons of Musical Culture. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, 2(2), 50-52.
22. Nasritdinova, M., & Khokimova, K. (2021, October). LANGUAGE IS THE MIRROR OF THE NATION. In *Archive of Conferences* (pp. 92-94).
23. Nurullayevna, N. M., & Muhlisa, T. (2021, December). SOME PROBLEMS AND SHORTCOMINGS IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM. In *Archive of Conferences* (pp. 61-62).
24. Nasretidinova, M., Isakov, U. B., & Orziboyev, R. (2022). XALQ IJODIYOTINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *Scientific progress*, 3(2), 851-856.
25. M. Nasritdinova (2022). ЎЗБЕКИСТОН ЖАМИЯТИНИНГ ЯНГИ ТАРАҚҚИЁТ БОСҚИЧИДА ЁШЛАР БАДИИЙ-ЭСТЕТИК МАДАНИЯТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ИЖТИМОИЙ-ФАЛСАФИЙ ОМИЛЛАРИ. *Science and innovation*, 1 (B6), 950-955. doi: 10.5281/zenodo.7195710
26. Nasritdinova, M. (2021). PEDAGOGICAL COMPONENTS AND STAGES OF HEALTH OF DEVELOP CHILDREN THROUGH MUSIC EDUCATION. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 9(05), 251-258.
27. Мадина Насритдинова (2022). МУСИҚА ТАЪЛИМИ ОРҚАЛИ РИВОЖЛАНИШИДА СОҒЛОМ БОЛАЛАРДАН ОРТДА ҚОЛГАН БОЛАЛАРНИ СОҒЛОМЛАШТИРИШНИНГ ПЕДАГОГИК ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШГА ДОИР ТАЖРИБА-СИНОВ ИШЛАРИ НАТИЖАЛАРИ. *Science and innovation*, 1 (1), 538-549.
28. Jo'Rayev Xamidjon, & Madina Nasritdinova (2022). DOIRA CHOLG'USIDA IJRO MAHORATINI YUKSALTIRISH (BOLALAR MUSIQA VA SAN'AT MAKTABLARI MISOLIDA). *Science and innovation*, 1 (C2), 26-28. doi: 10.5281/zenodo.663646
29. Abdulhay Karimov Tursinovich, & Alijon Ergashev Abdullayevich. (2022). MILLIY-AN'ANAVIY MUSIQIY CHOLG'U SOZLARINING TASNIFI. *Archive of Conferences*, 245-248. Retrieved from <https://conferencepublication.com/index.php/aoc/article/view/2096>
30. Sultonali Mannopov, Abdulhay Karimov, Abdusalom Soliev, Ulugbek Isakov, Tokhir Shokirov, Rustam Orziboev. (2021). Development of Uzbek National Singing Art during Independence. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 6845 -. Retrieved from <https://www.annalsofrscb.ro/index.php/journal/article/view/3280>
31. Professor Sultonali Mannopov, Abdulkhay Karimov, Shohida Ataboeva, Alijon Ergashev, & Shokhista Usmanova. (2021). Development Of Symphonic Music in

- Uzbekistan. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, 2(2), 53–56. Retrieved from <https://zienjournals.com/index.php/jpip/article/view/259>
32. Маннопов, С., & Сулейманова, Д. К. (2019). Музыкальное наследие узбекского народа. *Проблемы современной науки и образования*, (10 (143)), 82-84.
 33. Маннопов, С. (2004). Uzbek folk music culture.(Study guide) Tashkent. *New Age Generation*.
 34. Маннопов, С. (2018). Навобахш оҳанглар. Т.: IJOD-PRESS нашриёти.С.
 35. Маннопов, С. У. Л. Т. О. Н. А. Л. И. (2004). Ўзбек халқ мусика маданияти. *Янги аср авлоди*.
 36. Нажметдинова Мавлуда Мамасодиқовна (2022). ОММАВИЙ-МАДАНИЙ ТАДБИРЛАРНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ. *Science and innovation*, 1 (1), 892-903. doi: 10.5281/zenodo.653977
 37. Rahmonov, U., Ergashev, A., Nazhmetdinova, M., & Usmonova, S. (2021, November). IN THE FORMATION OF THE SOCIO-SPIRITUAL THINKING OF YOUNG PEOPLE IN THE MUSICAL ART OF THE GREAT SCHOLARS OF THE EASTERN RENAISSANCE POSITION HELD. In *Archive of Conferences* (pp. 36-39).
 38. Ulugbek Rahmonov Karimovich, Najmetdinova Mavluda Mamasodikovna, & Ergashev Alijon Abdullaevich. (2021). The Role and Importance of Music Clubs in The Leisure of Young People. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, 2(2), 47–49. Retrieved from <https://zienjournals.com/index.php/jpip/article/view/257>
 39. Najmetdinova, M., & Odinahon, S. (2021, October). HISTORY OF TRADITIONAL PERFORMING ARTS. In *Archive of Conferences* (pp. 89-91).
 40. Kirgizov, I., Imyaminovich, K. I., Nurmammedjanov, A., Sotvoldievich, S. B., Mamasodikovna, N. M., & Juraevna, A. S. (2021). The Pleasure of Singing, Listening and Understanding Navoi. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 2410-2413.
 41. Камбаров, А. А., & Нажметдинова, М. М. (2019). НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ РЕЛИГИОЗНЫХ ЦЕННОСТЕЙ В ФОРМИРОВАНИИ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ МОЛОДЕЖИ. In *Условия социально-экономического развития общества: история и современность* (pp. 148-151).
 42. Нажметдинова, М. (2022). Общественно-культурные мероприятия теоретические основы. *Общество и инновации*, 3(3/S), 473–479. <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol3-iss3/S-pp473-479>
 43. Kirgizov, I., Kirgizov, I., Najmetdinova, M., & Atabayeva, S. (2022, February). THE GENESIS OF THE DEVELOPMENT OF MUSIC CULTURE. In *Archive of Conferences* (pp. 57-60).
 44. Нажметдинова Мавлуда Мамасодиқовна (2022). ОММАВИЙ-МАДАНИЙ ТАДБИРЛАРНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ. *Science and innovation*, 1 (1), 892-903. doi: 10.5281/zenodo.653977
 45. M. Najmetdinova (2022). YOSHLARNING ESTETIK TARBIYASINI SHAKLLANTIRISHDA – AJDODLAR MEROSINING TUTGAN O’RNI. *Science and innovation*, 1 (B6), 990-993. doi: 10.5281/zenodo.7199311
 46. M. Najmetdinova (2022). ОММАВИЙ-МАДАНИЙ ТАДБИРЛАРНИНГ ЁШЛАР МАЪНАВИЙ ДУНЁҚАРАШИНИ ЮКСАЛТИРИШДАГИ ЎРНИ. *Science and innovation*, 1 (B6), 282-287. doi: 10.5281/zenodo.7140354

47. Sharipova Odinakhon Shavkatjon Kizi, & Najmetdinova Maluda Mamasodikovna (2022). ЎЗБЕК МУСИҚА САНЪАТИ ВА МАДАНИЯТИ МАСАЛАЛАРИГА ДОИР. *Oriental Art and Culture*, 3 (1), 585-588.
48. Abduvositovich, Y. F., Suleymanova, D., Rakhmonov, U., Ergashev, A., Kurbanova, B., & Axmadbekova, M. (2021). The role of the great scholars of the Eastern Renaissance in the art of music in shaping the socio-spiritual thinking of young people. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 25(6), 2846-2850.
49. Юлдашев, Фахриддин Абдуваситович (2022). ИЗУЧЕНИЕ НАСЛЕДИЯ АЛЬ-ФАРАБИ КАК ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО САМОСОЗНАНИЯ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2 (Special Issue 23), 81-87. doi: 10.24412/2181-1784-2022-23-81-87
50. Асқарова, М., Намозова, Д., Мадаминов, Н., & Алихонова, Д. (2020). PSYCHOLOGICAL FEATURES OF PREPARING CHILDREN FOR SCHOOL. *Scientific Bulletin of Namangan State University*, 2(7), 402-407.
51. Nomozova, D. (2020). THE IMPORTANCE OF TEACHING VOCABULARY IN STAGES. *Архив Научных Публикаций JSPI*.
52. Namozova, D. T. (2021). MUSIQA DARSLARIDA O'QUVCHILARNI KREATIVLIK HAMDA ERKIN TAFAKKURINI SHAKLLANTIRISHNI TASHKIL ETISH. *Scientific progress*, 2(2), 1313-1315.
53. Namozova Dilorom, & Astanova Zumradxon Tohirovna (2022). BRAYL NOTA TIZIMINING MUSIQA TA'LIMIDAGI ILK QADAMLARI. *Science and innovation*, 1 (C2), 36-38. doi: 10.5281/zenodo.656980
54. Omadjon Rakhimov Nurmuhammadovich, Jamoldin Muydinov Sharobidinovich, Mahmudov Ismoiljon Isroilovich, & Usmanova Shoxista Shavkat qizi. (2022). UZBEK MUSIC HISTORICAL THE ROLE OF FOLKLORE CREATION IN DEVELOPMENT. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10 (3), 557-559. Retrieved from <https://internationaljournals.co.in/index.php/giirj/article/view/1520>
55. Дилобар Жўрабоева (2022). ИМКОНИЯТИ ЧЕКЛАНГАН ЎҚУВЧИЛАРНИ ИНКЛЮЗИВ ТАЪЛИМ ОРҚАЛИ МУСИҚИЙ МАДАНИЯТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ПЕДАГОГИКПСИХОЛОГИК ҲУСУСИЯТЛАРИ. *Science and innovation*, 1 (C3), 19-23. doi: 10.5281/zenodo.6655382